

EGUNEKUA EL DIA EN BILBAO

Euzkadi

AZALPENAK

"Acción Nacional" burutzat edo txapeltzat dakkarela, Madrid orrean alderdi batzuk izati dabe. Politika usnian eztut, bakia zaintzeko ustik sortu-azo dabelok. Erkalaren aurka eztagie exer baña ixilka mixtila eztagotuz osuan erkelagaz. Ondo deritzagu olako alderdi bateri, sendia, uzkurta, aberrija, lana eta ogasunak zaindu teko da-ba.

Baña elbur batan gai guzi orreik batuta, gaur ezeze sarritan ikusi doguz. Azal politean gerdetak dakkarras gauza guztiak baña, azala barik gura zer da jakin nai dogu. "El Debate" yatzu alberdi orrera auzantzen akerkaria. Zalduntxubat eratu dabe. "Acción Nacional" orri erkieta euren aldeez gudan egia dagijentzat, Maura tarrak lenago egin eben eran. Baña zer ekarren euren otsa dan izparrinjiaz? Alderdiak puek lan gorgora egindo ci dian. "Laterrijetan España'ren batasuna zatitu gura daben aurka, laterri orrek ezin bixilo litzakez ba karrekan". Espaiatarr guztiak laguntza eskatzen dantz alderdi orrek, barruban daskon edena estaldzu gurean. Euskal ute bedabe España atletan barik esuan gorde biar dela, eztagiela otsik egim eurekin batu gaitezten. Eta txarragu ixanen, gotzain bateren itzak ezpadabek ataraten alderdi orri guztiak lagundu biar dautsogula-ta.

Gaur, orandik, "El Debate" k federalismoaren arrizkuba burutzat ekarren idazkibat agertu dabe. Argiroikusten dogu "Acción Nacional" ekuak politikuak dirala ta erkieta eta abenda guztiak aurka dagozala. Zalduntxuben asmatuakori orri ontzat artzen badabe, guk ez Erkatzialak ezkara, ezta bakalduntzalak bere. Bijak bardin yatzu. Guretzako gobernuak onena txango yaku eskubiderik gurenak emeten daskunzana. Baña gobernuak buruko nifil emoten ezpedaustube, bai osterak erkala edo bakalerrira federal eta centralista ixtatik. "Acción Nacional" orri centralistetan bere gorrija nala dirudi. "El Debate" k asmatuak ixan ezkerro erkieta arrijo gorrijak ixan bari, beti ixan da ba izparrinjiori Madrid txaila.

Autonomia izetasunaren Espaiatarr batzen batzenaren aurka duaz alderdi barri onen itssez. Zelan bere lagunak ixan geintikez ordutan? Guretzak gobernuaren, ontasuna edo gaizkira orriek dator. Ez bere ixakeren, geurezkoan dantza. Andalucia rako ona eta gobernuak, gurezkoan gaiztoena ixan daitite. "El Debate" regieta jartzen da. Jakintzaz gobernu guztiak itzal ixan biar yabela badakigu, baña agintariak errikoen ondarepanako lan dagijeneko, ten egingo? Espaiatarr batzenaren gure izparrinjarrak daga, ulertutenean, badogu, zelan bat ixango gara geute asmo onen aurka dagiken bategaz? Ertak begi onez ikusten badogu, eta bakaldunaren arrijo garaia, geuri eskubide geyago emongo daskulako. Gaña abinta orreik gurutzutenean, badogu, eta bakaldunaren aurka egino dogu, len bakaldunaren aurka egin gogutegite.

"Acción Nacional" egaz ezin erelan bere alkarta geintikez. Eta ezberdor izparrinjarrak orriko bakarrik sendia, uzkurta ta beste gauzaguztiak zaindu dantza. Naikorria gara gen orreik zaintuteko Baña gauza bakarra biar dogu: benetako akitasuna. Onen aurka osteria nor dago? Beti agian uzkurta eta bakia eta abar darabilberen izparrinjija.

"El Debate" ezta geure gogaikide, uzkurtzatzale bade bere. Gauza orotan mai-teen uzkurta dogu, baihia ziyo orrike bide dala maitatuen dogu geure aberrija. Uzkurta zaintuko badogu, buaz atzera "Acción Nacional" eta bere izparrinjija.

LAUAXETA.

ERIJE TATIK

OTZANDIO

Mayetz erdia otzak il ebala, esukanak diano. Aurtent beintzat, ori ta geijago esan arren be, ute andirik etzogula egindo ta gagoz. Aldiak darakuska ta.

MEZIA
Ekandu zarrari jarraiturik, Gurutzadearen opako mezia, jangoko ordez, kurtze-Santuko basotzen edo ermitan emon zan. Mezia, abestua izan zan; eta aintzat lagun eldi zan.

Ekandu zarrari jarraiturik, Gurutzadearen opako mezia, jangoko ordez, kurtze-Santuko basotzen edo ermitan emon zan. Mezia, abestua izan zan; eta aintzat lagun eldi zan.

JUAN ETORRI
Bilbo'tik etorri zan Kamiruaga'tar Basili.

Burgos'ra juan zan Kapanaga'tar Ke-pa mutilla.

Eibar era Bilbao'tar Bingene.

Lengo artan egon zan emen Arteaga'tar Amada mutilla.

Bilbo'ra juan zan Arteaga tar Salome neskatala.

Gotziko'tar Joseba, Bilbo'ko abadia, igaro zan laruntzun Urkiola'n egin zan.

Barakaldo'tik etorri dago, Aretxabaleta'tar Gotzone neskatala.

ANTXOBIA DUBAN

Ondarru'tik, belbilaz (autoaz) arraiñaltzen etorten den mutillak, lengo astian hokartia edo antxobia bere bezeru guztiari daban (debalde) emon eutseno. Eta jentik, azpil onto betiak etxerantzantz pozik joiztan bitartean, arra-faltzaliztatz goralbenak eginda, esaten eben—Noizpean orriatik, errira jente ondrafue be eltezen yaku.

Ondarru'ko mutil orrek, olan jarrai bai, erri-onetan begikostasun andiia izango da.

ABADIÑO KO UMIK

Igaro zan asteko barikan, Urkiola aldean eguna igarota Abadiño'ko neskatal-mutikulu bilbilez igaro ziran. Arratsalde euritsua ta bilbela extalgia bakua zan arren, umioz onoreko ziran; ixilik etziran igaro, zaratarik askogaz bafio. Eta "Gora Euzkadi" dearrak he entzun genduzan.

Ederio Abadiño'ko ume begikuko.

LAN POLITA

Izurtzako argi-kontrastian eta Gere-diaga tar Kepa (Peru) mutillak, Arrankudiaga'ko eleiza nagosirako lan ederra, egun dau. Mañari'ko arrizaj, aldarako zurubi edo eskilarrak labortxo bat, mallak arrizosak dituila; ta albotan es i dotoriak. Gauera, argi-mutil eder bi be, ihun diran apaingarri palilak. Onek be, eme-ko arrizaj.

Oraintxe iru urte be, Gerediagak eta Men-dibek Asua'ko eleizara'ko lan bardina egin eben.

Geure erriko arrizaj ain gauza ederrak eginda ikustia atsegengarri izaten yaku. Orregaitak, Gerediaga argi-fari onango lan eder asko egitia ope dautsogu.

MANARIKO.

IDAZLIA UARRA

Konpondu ostian ipiñi ezinik asko geratu da, Azketsi.

MARARI

ETXIA JAUSI

Igaro dan asteko gabian "Mifabarrena" deritzon etxaren erdi, tellatu-galurreko abagoisua asusta, beingo baten sureratu zan. Bilbao'tar Paule ta Askorbeletat Jon eta Gergor, bertako biztak, arriz-tzadakaz zauritute lotu ziran. Alan bearrik baña, euren zauriak iruduraztu exira, arrizak dira.

Etxe-jauzia, Artzubia'l Ipolita Zea-rra'ko mutilla da; ta uste da, laster ba-niztuko dabela ederto. Lanian asi dira ta.

TAMALA

Igaro dan asteko bariku arratsaldian, euri zaparrada baten otsian arrira Jausi-ian. Aldi jaburrian jausi zan arren, igali-zugatzen kalterik asko, egin zan. Auren, igalit, uste genduniz estozu izango. Erdiak artuko balitz be, poizk gengozek banok.

Aspalditxuan, eguraldi oizak eta euri-kuak jauzia. Astelen goizian Arraiatxian dura agertu zan.

EUZKADITIK

ABERTZALIAI

Abertzalai gedar egiten dautso gara tarkia dauen edo ez ikusi dagijen arin baño artifiala. Ezkertarrak eta euren lagunak lanean dihardi eginor zar eta gasete. Colegio deritzon txetxara eltsen ezeke. Baina autarkia nork daskon ezeke euki dian gor nortzik il direne bere ikusi bai da autarkirik estatuko erraskaldun agertu edzaitezen.

Bilbao'st uste dozu guztiak iratxar dirala gai onetzaz baña erraketan azken ordurarte lotan egoten dira. Abertzalak ez lorik orainguan, guztiok pizkor juan zaiteze zezen autarkia ipini dagijentzat. Ogeta iru urtetik beren dakezkanal be autarki billa dabitib eta ezkertarrak ipini dautsoz. Begi zuer egen danak ori jazo eztainen. Lotzagarri txango leitike unmetu sunori egiteko. Onura andijk letorki jox Euzkadi ri antzina beresemiek ixan ziran onein batasunetik.

ESPAÑATIK

LEN-GOTZAINAREN

IDAZKIA

Gobernuak (obeto esan Fernando de los Rios yaunak) atsegia gitxik irakurri dauer Segura Len-gotzainaren idazt ederra. Zelan ausartu idazt ori politikua dala esaten? Erlejingo politika da ala? Ondo idurten yako Gobernuari, Gotzainak orain dagozun agintariari met. egiteko esaten zelan idazt ederra. Agintari guzik Yainkoagandik artzen dia agintzoko eskubidea, beraz agintari orreik lega txarreko asmetan ba da-bez; Yainkoaren betiklo legegaz erara, ez dagon beren bat asmetan ba dabe, lege ozi dator Yainkoagandik, eta etako men egin beat: gogor egin bear yako. Au da. Eleizaren irakaskizun osoa, ta besterik ezin esan dake Segura yau Agurriariak, ilko ba lebe, ere.

Aspaldiko Gotzainak alan egiten ebea, eta martirio beren odoala erlejinoaren alde emon eben. Yainkoaren graziaek ez al diau lehen indar gaur bere mar-tiak sorteko?

Len-gotzainak Errepublikaren aurka yar-dun daula? Guzorra. Guzti andia dala orri difonia. Irakurri bedi idazkia. Gaurko errepulikaren aurka itzegin daula? Ori ta errepulikaren aurka itzegitea? Ora gero, ondo egin dia gizon orrean aurka itzagine. Baina ori berce ez da egi egin. Au Los Rios yauaren aurka ba itzegin dia Ginea aitatu barik, erlejinoaren aurka legegaz emoten asi dalaiko.

Idazki ortan garbi garbi ikusi dau bere berea. Deba Los Rios'ek, eta ispisla orrek guzti ezaina dia esan dentio. Beraz is-pillausia? Ala aurpegia garbitu? Ala lepoa metzitu?

"Arrojar la cara importa que el espejo, no hay por qué."

Au da guzti. Itxario gaitezkan kataloek, eta lege txarren aurka egiteko gertu gauzak, Yainkoagandik ez ta gizon oke-razan dako datoz lege orrean aurka.

ERLEJINO IRAKASKINTZA IKASTOLETAN

Legeak ezaun onezkerro agintzen mai-ta mai ez ikastoletan Kristiñau-Ikastoleidea erlejionen ikastola. Gura dauen umekatua errepulikaren aurka itzegin daula? Ori ta errepulikaren aurka itzegin daula? Ora gero, ondak berez eginibide au hete gura eza da, abade haterk egin diaia, ta gura ez ba leu... ihok ez.

OKERRENA

Okereka gero etorriko da: ikastola barkeria, Marcelino Domingo'k esan datuanez, Oinarri'ez da. Ikerketa bakiarrak eta ordezkarien erakarpena dabilaztanak baño. Orrei aurka egin biarko yake atsedenik gabe. Itzetz, idazkiz eta era guztieta.

Burgos'ra juan zan Kapanaga'tar Ke-pa mutilla.

Eibar era Bilbao'tar Bingene.

Lengo artan egon zan emen Arteaga'tar Amada mutilla.

Bilbo'ra juan zan Arteaga tar Salome neskatala.

Gotziko'tar Joseba, Bilbo'ko abadia, igaro zan laruntzun Urkiola'n egin zan.

Barakaldo'tik etorri dago, Aretxabaleta'tar Gotzone neskatala.

ANTXOBIA DUBAN

Ondarru'tik, belbilaz (autoaz) arraiñaltzen etorten den mutillak, lengo astian hokartia edo antxobia bere bezeru guztiari daban (debalde) emon eutseno. Eta jentik, azpil onto betiak etxerantzantz pozik joiztan bitartean, arra-faltzaliztatz goralbenak eginda, esaten eben—Noizpean orriatik, errira jente ondrafue be eltezen yaku.

Ondarru'ko mutil orrek, olan jarrai bai, erri-onetan begikostasun andiia izango da.

ABADIÑO KO UMIK

Igaro zan asteko barikan, Urkiola aldean eguna igarota Abadiño'ko neskatal-mutikulu bilbilez igaro ziran. Arratsalde euritsua ta bilbela extalgia bakua zan arren, umioz onoreko ziran; ixilik etziran igaro, zaratarik askogaz bafio. Eta "Gora Euzkadi" dearrak he entzun genduzan.

Ederio Abadiño'ko ume begikuko.

LAN POLITA

Izurtzako argi-kontrastian eta Gere-diaga tar Kepa (Peru) mutillak, Arrankudiaga'ko eleiza nagosirako lan ederra, egun dau. Mañari'ko arrizaj, aldarako zurubi edo eskilarrak labortxo bat, mallak arrizosak dituila; ta albotan es i dotoriak. Gauera, argi-mutil eder bi be, ihun diran apaingarri palilak. Onek be, eme-ko arrizaj.

Oraintxe iru urte be, Gerediagak eta Men-dibek Asua'ko eleizara'ko lan bardina egin eben.

Geure erriko arrizaj ain gauza ederrak eginda ikustia atsegengarri izaten yaku. Orregaitak, Gerediaga argi-fari onango lan eder asko egitia ope dautsogu.

MANARIKO.

IDAZLIA UARRA

Konpondu ostian ipiñi ezinik asko geratu da, Azketsi.

MARARI

ETXIA JAUSI

Igaro dan asteko gabian "Mifabarrena" deritzon etxaren erdi, tellatu-galurreko abagoisua asusta, beingo baten sureratu zan. Bilbao'tar Paule ta Askorbeletat Jon eta Gergor, bertako biztak, arriz-tzadakaz zauritute lotu ziran. Alan bearrik baña, euren zauriak iruduraztu exira, arrizak dira.

Etxe-jauzia, Artzubia'l Ipolita Zea-rra'ko mutilla da; ta uste da, laster ba-niztuko dabela ederto. Lanian asi dira ta.

TAMALA

Igaro dan asteko bariku arratsaldian, euri zaparrada baten otsian arrira Jausi-ian. Aldi jaburrian jausi zan arren, igali-zugatzen kalterik asko, egin zan. Auren, igalit, uste genduniz estozu izango. Erdiak artuko balitz be, poizk gengozek banok.

Aspalditxuan, eguraldi oizak eta euri-kuak jauzia. Astelen goizian Arraiatxian dura agertu zan.

Euzkai Orri onen Irakurleak, a in maite dabent Iz-kuntzaren aldez eginko agurtzat artuko dabe euz-kerako Iragar-klik Ipintea. Sa-lerosleak ulertu bele ondo.

PORTUGALETE

SALIDA DE LOS SUBMARINOS.—Ayer,